

ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG TRÌNH ĐỘ THỂ LỰC CỦA LỰC LƯỢNG TRỌNG TÀI CẤP QUỐC GIA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG

TS. Võ Văn Quyết

Trường Đại học TDTT Đà Nẵng

Tóm tắt: Trên cơ sở phân tích lý luận và thực tiễn về chương trình tập luyện thể lực cho trọng tài bóng đá, bài viết tiến hành xây dựng chương trình tập luyện thể lực cho trọng tài bóng đá cấp Quốc gia trên địa bàn thành phố Đà Nẵng, từ đó góp phần nâng cao hiệu quả tập luyện và trình độ thể lực cho trọng tài.

Từ khóa: Lý luận và thực tiễn; chương trình tập luyện; thể lực; trọng tài cấp quốc gia.

Abstract: On the basis of analysis of theoretical and practical programs fitness training for football referee, subject under construction programs fitness training for football referee the national level in the province of Da Nang, thereby contributing to improve the efficiency of training and fitness level for arbitration.

Keywords: Theoretical and practical; training program; strength; national level referees.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngày nay, bóng đá hiện đại phát triển rất mạnh mẽ và rộng lớn trên toàn thế giới trong đó có Việt Nam. Tốc độ trận đấu được đẩy lên cao hơn, trình độ kỹ chiến thuật phát triển mạnh mẽ với lối đá tổng lực tấn công và phòng thủ cả đội, cầu thủ thi đấu có nhiều tiểu xảo tinh vi hơn, có những giải đấu mà trong đó có nhiều trận đấu thi đấu với thời gian hơn 120 phút (không đầu xa, mới gần đây nhất là vòng chung kết U23 châu Á trên đất nước Trung Quốc, trong đó có đội tuyển U23 Việt Nam). Vì vậy, để đáp ứng với trình độ bóng đá hiện đại trong quá trình tổ chức giải đấu có thành công hay không thì người “cầm cân này mực” hay lực lượng trọng tài là rất quan trọng. Ngoài lĩnh vực chuyên môn khi làm nhiệm vụ điều hành trận đấu, thì trọng tài cần phải có đủ thể lực để di chuyển, theo sát tình huống tránh sự sai sót và bỏ qua các lỗi đáng tiếc, đồng thời phải duy trì tốt thể lực hơn 120 phút thì trận đấu mới thành công. Vì vậy, bên cạnh rèn luyện về lĩnh vực chuyên môn về phương pháp trọng tài thì công việc tập luyện thể lực là rất quan trọng khi làm nhiệm vụ điều hành các trận đấu, giải đấu. Đã

có những trọng tài khi tập huấn để làm nhiệm vụ tại các giải đấu cấp Quốc gia đã không đáp ứng được các bài test kiểm tra thể lực, nên đã không đáp ứng được tiêu chuẩn mà FIFA, Liên đoàn Bóng đá Việt Nam đề ra để kiểm tra và bị loại, không được phép tham gia làm nhiệm vụ tại các giải đấu.

Xuất phát từ những vấn đề nêu trên và thông qua thực tiễn quan sát, bài viết tiến hành “Đánh giá thực trạng trình độ thể lực của lực lượng trọng tài cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Đà Nẵng”.

Quá trình nghiên cứu, bài viết sử dụng các phương pháp: phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu, quan sát sự phạm, kiểm tra sự phạm và toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Đánh giá thực trạng trình độ thể lực của lực lượng trọng tài trên địa bàn thành phố Đà Nẵng

1.1. Thực trạng số lượng trọng tài đang tham gia điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng

Với mục đích là đánh giá trình độ thể lực của trọng tài, bài viết tiến hành điều tra và tổng

hợp và đánh giá thực trạng số lượng trọng tài cấp Quốc gia trên địa bàn thành phố Đà Nẵng. Để biết chính xác là số lượng bao nhiêu, độ tuổi

như thế nào và đang tham gia làm các giải đấu nào. Kết quả được trình bày Bảng 1.

Bảng 1. Thực trạng số lượng trọng tài đang tham gia điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng (n = 20)

Giải đấu	Số lượng		Tổng	Độ tuổi		Tổng
	Nam	Nữ		Trên 20	Trên 30	
Chuyên nghiệp	09	00	09	00	09	09
Ngoài chuyên nghiệp	08	00	08	07	01	08
Giải Nữ	00	03	03	03	00	03

Qua Bảng 1 cho thấy: Lực lượng trọng tài cấp Quốc gia trên địa bàn TP Đà Nẵng với số lượng 20 trọng tài, tham gia đầy đủ tất cả các giải đấu được Liên đoàn Bóng đá Việt Nam tổ chức. Có độ tuổi và trình độ tương đối hợp lý theo cấp độ giải đấu. Đặc biệt trong số 20 trọng tài thì có 03 trọng tài nữ chiếm tỷ lệ 15% đang tham gia làm nhiệm vụ.

1.2. Thực trạng trình độ học vấn và lĩnh vực công tác của trọng tài điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng

Nhằm đánh giá thực trạng trình độ học vấn và lĩnh vực công tác của lực lượng trọng tài cấp Quốc gia trên địa bàn thành phố Đà Nẵng, bài viết tiến hành điều tra và tổng hợp. Kết quả được trình bày Bảng 2.

Bảng 2. Thực trạng trình độ học vấn và lĩnh vực công tác của trọng tài cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng (n = 20)

TT	Giới tính	Trình độ học vấn				Lĩnh vực công tác					
		Đại học	Tỷ lệ %	Trên ĐH	Tỷ lệ %	Giáo viên	Tỷ lệ %	Phòng, TT	Tỷ lệ %	Khác	Tỷ lệ %
1	Nam	11	55%	06	30%	06	30%	01	05%	10	50%
2	Nữ	03	15%	00	00%	00	00%	00	00%	03	15%
3	Tổng	14	70%	06	30%	06	30%	01	05%	13	65%

Qua Bảng 2 cho thấy: trình độ học vấn của 20 trọng tài là từ bậc đại học trở lên (100%) và đa số đang làm giáo viên hay các lĩnh vực khác liên quan đến thể thao là chủ yếu (30% - 70%).

1.3. Thực trạng thời gian và hình thức tập thể lực của trọng tài đang tham gia điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng

Để biết được thời gian tập thể lực của các trọng tài cấp Quốc gia trên địa bàn thành phố Đà Nẵng, bài viết tiến hành phỏng vấn 25 trọng tài, giám sát trọng tài, giảng viên đang công tác

tại thành phố là Đà Nẵng. Kết quả được trình bày ở Bảng 3.

Qua Bảng 3 cho thấy: Đa số trọng tài tập 4 buổi/tuần (60%), thời gian tập 02 giờ/buổi (80%) và tập chủ yếu là tự tập và theo CLB là chính (40%-48%). Qua đó cho biết lực lượng trọng tài vì nghề nghiệp nên cũng đã chú trọng đến vấn đề rèn luyện thể lực nhằm đáp ứng yêu cầu chuyên môn của bóng đá hiện đại. Tuy nhiên, theo chúng tôi thì số buổi tập thể lực trong 01 tuần như trên là tương đối ít và chưa phù hợp với số ngày trong tuần.

Bảng 3. Thực trạng thời gian và hình thức tập thể lực của trọng tài các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng (n=25)

TT	Buổi/tuần							
	2 buổi	Tỷ lệ %	3 buổi	Tỷ lệ %	4 buổi	Tỷ lệ %	5 buổi	Tỷ lệ %
1	02	8%	05	20%	15	60%	03	12%
2	Số giờ/buổi							
	1 giờ	Tỷ lệ %	2 giờ	Tỷ lệ %	3 giờ	Tỷ lệ %	4 giờ	Tỷ lệ %
	03	12%	20	80%	02	8%	00	00%
3	Hình thức tập							
	Theo CLB	Tỷ lệ %	Theo nhóm	Tỷ lệ %	Tự tập	Tỷ lệ %	Khác	Tỷ lệ %
	10	40%	03	12%	12	48%	00	00%

1.4. Thực trạng sử dụng các loại bài tập thể lực của trọng tài cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng

Với mục đích xây dựng chương trình tập thể lực. Bài viết tiến hành phỏng vấn và điều tra thực trạng việc sử dụng các loại hình bài tập thể

lực nhằm rèn luyện và duy trì thể lực của các trọng tài. Kết quả được trình bày ở Bảng 4.

Qua Bảng 4 cho thấy: đa số trọng tài tập luyện thể lực chủ yếu sử dụng loại hình bài tập điền kinh là chính (100%), tiếp đến là các bài tập với máy tập 80%), còn bài tập các môn bóng và bơi lội ít sử dụng (12% - 40%).

Bảng 4. Thực trạng sử dụng các loại bài tập thể lực của trọng tài trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng (n = 25)

TT	Loại bài tập	Sử dụng	Tỷ lệ %	Không sử dụng	Tỷ lệ %
1	Các bài tập điền kinh	25	100%	00	00%
2	Các bài tập với các môn bóng	10	40%	15	60%
3	Các bài tập bơi lội	03	12%	22	88%
4	Các bài tập với máy tập	20	80%	05	20%

1.5. Tầm quan trọng các tố chất thể lực đối với trọng tài trong quá trình tập luyện

Qua phỏng vấn cũng như trao đổi mạn đàm và thực tiễn quan sát trong quá trình tập luyện

thể lực và trong quá trình điều hành trận đấu của trọng tài tại các giải đấu cấp Quốc gia. Bài viết tiến hành đánh giá về tầm quan trọng của các tố chất thể lực, kết quả được trình bày ở Bảng 5.

Bảng 5. Tầm quan trọng các tố chất thể lực đối với trọng tài trong quá trình tập luyện (n = 25)

TT	Tầm quan trọng Tố chất thể lực	Rất quan trọng	Tỷ lệ %	Quan trọng	Tỷ lệ %	Không quan trọng	Tỷ lệ %
		20	80%	04	16%	01	04%
2	Sức mạnh tốc độ	22	88%	03	12%	00	00%
3	Sức mạnh bền	04	16%	07	28%	14	56%
4	Sức bền chung	22	88%	03	12%	00	00%
5	Sức bền tốc độ	25	100%	00	00%	00	00%

6	Sức nhanh (tốc độ)	25	100%	00	00%	00	00%
7	Phối hợp vận động	12	48%	10	40%	03	12%
8	Mềm dẻo	05	20%	04	16%	16	64%

Qua Bảng 5 cho thấy: Các tố chất thể lực được trọng tài đánh giá từ quan trọng đến rất quan trọng từ 86% - 100% trong tập luyện chủ yếu là: sức mạnh chung, sức bền chung, sức bền tốc độ, SM tốc độ, tốc độ và phối hợp vận động.

Điều này cũng dễ hiểu là: Do đặc điểm chuyên môn trong quá trình làm công tác trọng tài điều hành một trận đấu bóng đá khi di chuyển trên sân với thời gian dài thì cần sức bền chung; khi cầu thủ tổ chức các đợt tấn công nhanh thì cần sức mạnh tốc độ, tốc độ để theo kịp tình huống; khi cầu thủ che khuất tầm quan sát thì cần phối hợp trong di chuyển...

Đây là cơ sở để bài viết nhận biết và đánh giá được tố chất thể lực cần thiết nhằm xây dựng chương trình tập luyện thể lực cho hợp lý và hiệu quả.

1.6. Thực trạng thể lực của trọng tài đang tham gia điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng

* *Thực trạng thành tích kiểm tra thể lực theo quy định của FIFA và Liên đoàn Bóng đá Việt Nam.*

Bài viết tổng hợp các test kiểm tra và thành tích đạt chuẩn theo quy định kiểm tra thể lực của FIFA và Liên đoàn Bóng đá Việt Nam. Được trình bày ở Bảng 6.

Bảng 6. Quy định thành tích đạt chuẩn theo quy định kiểm tra thể lực theo quy định của FIFA và Liên đoàn Bóng đá Việt Nam

TT	Test	Đạt	Không đạt	Ghi chú
1	Chạy 6 lần × 40m (s)	≤36,60	≥36,61	01 lần chạy - 6s10
2	Chạy 5 lần × 30m (s)	≤24,00	≥24,01	01 lần chạy - 4s80
3	CoDa test (s)	≤10,00	≥10,01	Chạy 01 lần
4	Chạy biến tốc 75m × 40 lần (l)	≥40,00	< 40,00	Tương đương 10 vòng

* Thực trạng thể lực của trọng tài đang tham gia điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng.

Từ thành tích quy định cụ thể trên, bài viết tiến hành đánh giá thực trạng thông qua kiểm tra các test thể lực chuyên môn đối với trọng tài theo quy định của FIFA và Liên đoàn bóng đá Việt Nam. Kết quả được trình bày ở Bảng 7.

Bảng 7. Thực trạng thể lực của trọng tài đang tham gia điều hành các giải đấu cấp Quốc gia trên địa bàn Thành phố Đà Nẵng (n = 20)

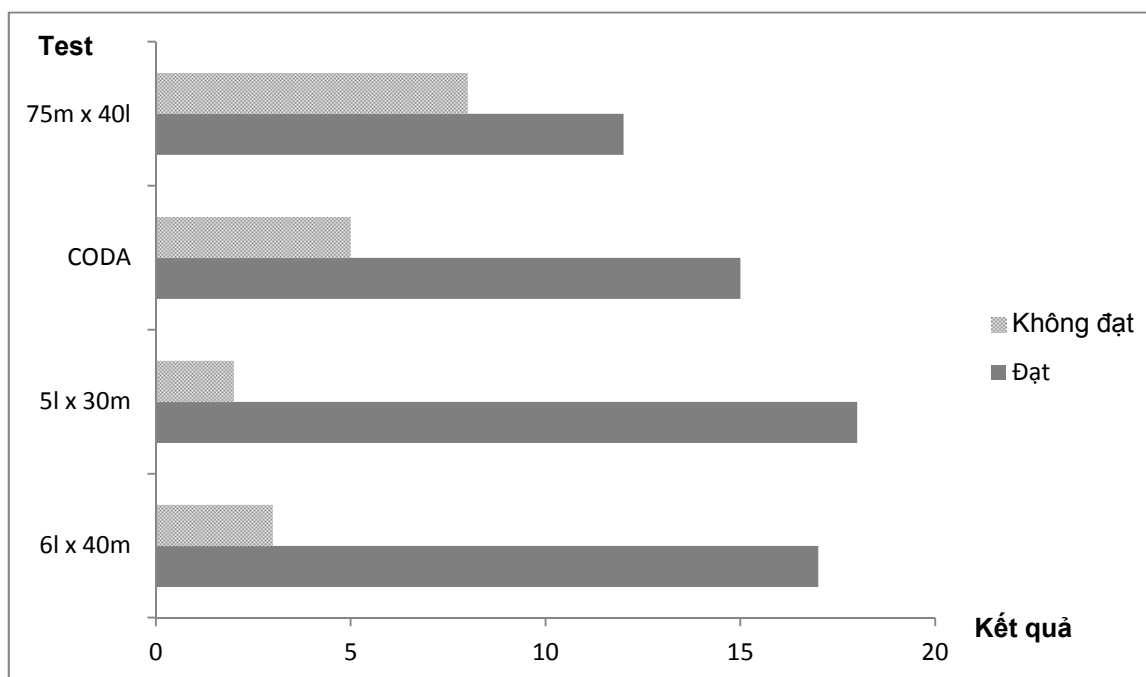
TT	Test	Đạt	Tỷ lệ %	Không đạt	Tỷ lệ %
1	Chạy 6 lần × 40m (s)	17	85	03	15
2	Chạy 5 lần × 30m (s)	18	90	02	10
3	CODA test (s)	15	75	05	25
4	Chạy biến tốc 75m × 40 lần (l)	12	60	08	40

Qua Bảng 7 cho thấy: Thể lực của trọng tài thông qua kiểm tra 04 test cơ bản là đạt thành tích theo quy định của FIFA chiếm tỷ lệ từ

60% - 90%. Tuy nhiên, có một số trọng tài chưa đạt theo quy định chiếm tỷ lệ từ 10% - 40%.

Qua đó, có thể khẳng định rằng: Vì nghề nghiệp nên trọng tài luôn rèn luyện thể lực chuyên môn, bên cạnh đó một số trọng tài vẫn chưa đạt thành tích. Theo chúng tôi có nhiều nguyên nhân đó là, do trọng tài chưa có phương pháp tập luyện phù hợp hay cuối mùa giải nên thể lực có thể giảm sút. Đặc biệt là chương trình

tập luyện thể lực chưa có cụ thể hoặc là có nhưng tập luyện không theo chương trình... Đây là cơ sở để bài viết đánh giá được thực trạng chương trình tập luyện và xây dựng chương trình tập luyện cho trọng tài có khoa học và phù hợp với thực tiễn.



Biểu đồ 1. Tỷ lệ trình độ thể lực của trọng tài

KẾT LUẬN

Qua tổng hợp và phân tích kết quả về thực trạng thể lực của trọng tài cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Đà Nẵng, bài viết có nhận xét sau:

- Lực lượng trọng tài có cả nam và nữ, đồng thời đa số có trình độ học vấn từ đại học trở lên.

- Lực lượng trọng tài đã chú ý đến thời gian và số buổi tập thể lực, đồng thời đã xác định được các tổ chức thể lực chuyên môn trọng tâm trong tập luyện thể lực.

- Lực lượng trọng tài có thể lực tương đối tốt, cơ bản là đáp ứng được các test kiểm tra theo quy định của FIFA, Liên đoàn Bóng đá Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Dương Nghiệp Chí và cộng sự (2014), *Lí luận thể thao thành tích cao*, NXB TDTT, Hà Nội.
- [2] Lê Văn Lãm, Nguyễn Xuân Sinh, Phạm Ngọc Viễn, Lưu Quang Hiệp (1999), *Giáo trình nghiên cứu khoa học TDTT*, NXB TDTT, Hà Nội.
- [3] Võ Quang Vinh (2017), *Tài liệu giảng dạy lớp trọng tài bóng đá sơ cấp*.
- [4] Võ Quang Vinh, Võ Minh Trí (2018), *Tài liệu giảng dạy lớp trọng tài bóng đá nâng cao*.

Bài nộp ngày 22/02/2019, phản biện ngày 10/3/2019, duyệt in ngày 20/3/2019